

Торяник Я. І.
магістр,
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна
Науковий керівник: Шуба М. В.
кандидат економічних наук, доцент,
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

DOI: <https://doi.org/10.36059/978-966-397-438-5-70>

КОМПАРАТИВНІ ПЕРЕВАГИ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН МІЖ КОРОЛІВСТВОМ САУДІВСЬКА АРАВІЯ ТА РЕСПУБЛІКОЮ ІНДІЯ

Для визначення перспектив поглиблення співробітництва між Саудівською Аравією та Індією, розраховано компаративні переваги в їхніх торговельно-економічних відносинах. Такий аналіз дозволяє визначити, в яких секторах кожна з країн має відносну перевагу, що сприяє ефективнішому розподілу ресурсів та максимізації взаємної вигоди від співпраці [1]. Для Саудівської Аравії це може бути стратегічно важливо в контексті диверсифікації економіки, яка поки що значною мірою залежить від нафтового сектора. Індія ж, з іншого боку, може використовувати цей аналіз для розвитку таких галузей, де вона має конкурентні переваги, та зміцнення своєї позиції на ринку Саудівської Аравії.

Для розрахунку компаративних переваг по товарним групам використано дані за 2016–2023 рр. та експортних потоків Індії до Саудівської Аравії.

Розрахунок компаративних переваг Саудівської Аравії у двосторонній торгівлі з Індією за період 2016–2023 рр. показав змінні показники по товарних групах, що відображають як стабільні, так і мінливі пріоритети в експортній спеціалізації країни, табл. 1.

Для більш ґрунтовного висновку розраховано середні значення компаративних переваг Саудівської Аравії на товарних ринках Індії протягом 2016–2023 рр. (рис. 1).

Саудівська Аравія має значну компаративну перевагу лише у кількох ключових товарних групах, особливо у продукції, пов'язаній з енергетикою. Це відповідає ресурсній базі країни та її ролі на глобальному ринку енергоносіїв. Інші товарні групи, які не є основними експортними продуктами Саудівської Аравії, мають низькі показники компаративних переваг, що вказує на обмежені можливості для диверсифікації торговельних відносин у цих сферах.

**Компаративні переваги Саудівської Аравії
у двосторонній торгівлі з Індією**

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Товарна група 1	0,001	0,004	0,003	0,003	0,003	0,004	0,011	0,006
Товарна група 2	0,376	0,491	0,136	0,247	0,126	1,088	0,065	0,068
Товарна група 3	6,816	9,750	9,399	11,855	7,908	2,881	4,145	9,035
Товарна група 4	1,262	0,996	0,677	0,642	0,872	0,902	0,742	0,956
Товарна група 5	0,522	0,517	0,707	0,340	1,436	0,962	0,831	0,573
Товарна група 6	0,296	0,275	0,095	0,095	0,122	0,039	0,045	0,117
Товарна група 7	0,007	0,007	0,006	0,003	0,004	0,006	0,003	0,003
Товарна група 8	0,016	0,019	0,012	0,012	0,009	0,010	0,008	0,010
Товарна група 9	0,175	0,224	0,230	0,205	0,265	0,314	0,201	0,147
Товарна група 10	0,131	0,003	0,017	0,013	0,007	0,037	0,047	0,136
Товарна група 11	3,197	0,004	0,049	0,697	0,296	0,131	0,314	0,689

Джерело: розраховано за [2]

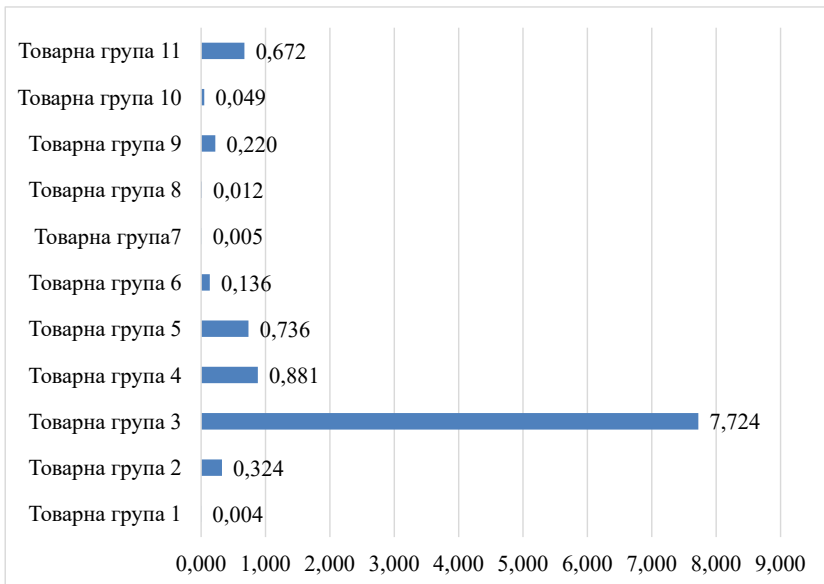

Рис. 1. Середні значення компаративних переваг Саудівської Аравії на товарних ринках Індії протягом 2016-2023 рр.

Джерело: розраховано автором за [2]

Аналогічний розрахунок компаративних переваг Індії у двосторонній торгівлі з Саудівської Аравії представлено в табл. 2.

**Компаративні переваги Саудівської Аравії
у двосторонній торгівлі з Індією**

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Товарна група 1	952,278	250,989	373,303	367,849	295,907	241,542	91,993	179,187
Товарна група 2	2,662	2,039	7,371	4,055	7,931	0,919	15,304	14,807
Товарна група 3	0,147	0,103	0,106	0,084	0,126	0,347	0,241	0,111
Товарна група 4	0,792	1,004	1,477	1,559	1,147	1,109	1,347	1,046
Товарна група 5	1,917	1,936	1,414	2,939	0,696	1,040	1,203	1,744
Товарна група 6	3,379	3,639	10,472	10,515	8,198	25,544	22,422	8,539
Товарна група 7	150,978	147,074	169,501	288,314	242,978	170,977	314,512	305,500
Товарна група 8	61,024	53,597	81,503	82,823	105,309	96,490	118,629	97,571
Товарна група 9	5,727	4,467	4,346	4,873	3,774	3,181	4,968	6,806
Товарна група 10	7,622	397,684	58,300	79,579	136,033	27,141	21,469	7,378
Товарна група 11	0,313	275,151	20,392	1,436	3,375	7,615	3,182	1,450

Джерело: розраховано за [2]

Для посилення обґрунтованості висновків щодо компаративних переваг розраховано середні значення компаративних переваг Індії на товарних ринках Саудівської Аравії протягом 2016–2023 рр. (рис. 2).

Середні значення компаративних переваг Індії на товарних ринках Саудівської Аравії протягом 2016–2023 рр. демонструють високу конкурентоспроможність у товарній групі 1, яка досягає 344,131. Це свідчить про домінуючу роль Індії в певних секторах, таких як текстиль чи сільськогосподарські продукти, які є затребуваними на ринку Саудівської Аравії. Інші значні показники виявлені у товарній групі 7 (223,729) та групі 10 (91,901), свідчать про високий попит на індійську продукцію в секторах хімічних речовин або електричного обладнання. Такі показники підтверджують важливість індійського експорту у підтриманні двосторонніх торговельних відносин, зокрема за рахунок товарів, які Індія здатна експортувати з явними конкурентними перевагами.

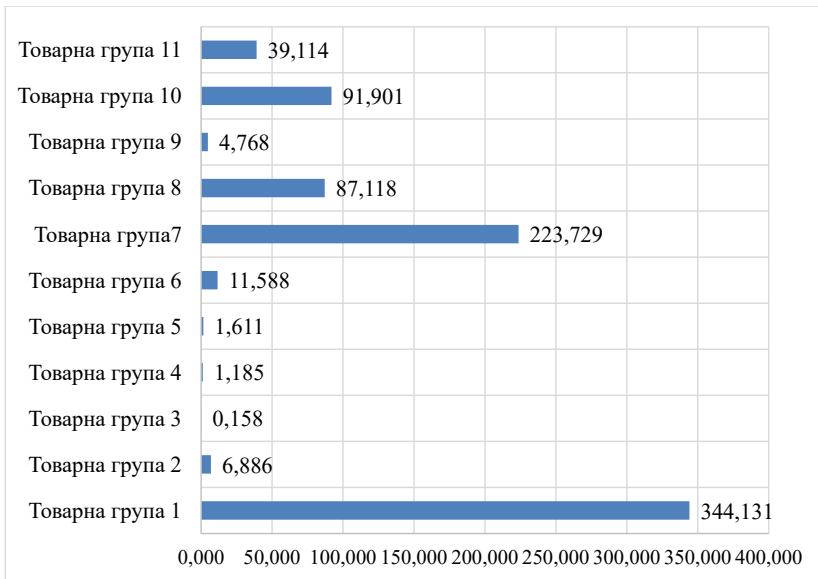

Рис. 2. Середні значення компаративних переваг Індії на товарних ринках Саудівської Аравії протягом 2016–2023 рр.

Джерело: розраховано автором за [2]

Результати розрахунку компаративних переваг для Саудівської Аравії та Індії показали, що обидві країни мають свої унікальні сильні сторони у двосторонній торгівлі. Саудівська Аравія володіє значними перевагами в експорті енергетичних ресурсів, зокрема нафти, що забезпечує високі компаративні показники в товарних групах, пов'язаних з енергетикою. Індія, у свою чергу, демонструє конкурентоспроможність у товарних групах, пов'язаних із текстилем, хімічною продукцією та технологічним обладнанням, що свідчить про її сильні позиції в цих секторах на ринку Саудівської Аравії. Така структура компаративних переваг сприяє взаємодоповнюваності економік обох країн, створюючи сприятливі умови для поглиблення співробітництва.

Література:

1. Мельник Т. Експортний потенціал України: методологія оцінки та аналіз. *Міжнародна економічна політика*. 2008. Вип. 1-2. С. 241–271. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Меп_2008_1-2_11
2. Bilateral trade between India and Saudi Arabia. URL: https://www.trademap.org/Bilateral_TS.aspx?nvpm=1%7c699%7c%7c682%7c%7cTOTAL%7c%7c%7c2%7c1%7c1%7c2%7c2%7c1%7c1%7c1%7c1%7c1